

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 91.

V petik 14. Listopada.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorek in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku *Jožefu Blažniku* 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti zneso 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Za 21. aprila t. l. po ognju v nesrečo pahnjene Borovničane je nabral, knezoškofjski ordinariat v Ljubljani 106 gold. 53³/₄ kr.

S tem, da ta znesek na odločeni kraj odrajtam, se dolžnega čutim, za to žlahtnim dobrotnikom v imenu nesrečnih gorko hvalo izreči.

Ljubljana 8. novembra 1851.

C. k. okrajni poglavar.

8. novembra 1851 je bil v c. k. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju LXVI. del občnega državnega zakonika in vladnega lista in sicer v edino-nemškem, kakor tudi v vsih devetih dvojnih izdanih izdan in razposlan.

Zapopade pod

št. 236. Ukaz ministerstva za uk in bogočastje od 26. oktobra 1851, s katerim se nekatere dvombe o razlagi in rabi več paragrafov ukazov od 4. oktobra 1850 (državni zakonik št. 380 in 381) razjasnejo.

št. 237. Razpis ministerstva denarstva od 3. novembra 1851, po katerem se ravnanje 3. novembra 1851 pod redno številko 470 srečkani česko-stanovskimi in spodnjo-avstrijansko-stanovskimi državnimi obligacijami po 4% naznani.

Od tečaja 1851 izdanih delov občnega državnega zakonika in vladnega lista je bil XXXVI. in XLIII. del 5. novembra 1851 tudi v romansko-nemškem izdanju izdan in razposlan.

Od tečaja 1850 izdanih delov občnega državnega zakonika in vladnega lista je bil

LXXVIII. del v rusinsko-nemškem dvojnem izdanju 5. novembra 1851,

LXXXVI. del v poljsko-, rusinsko-, horvaško- in serbsko-nemškem dvojnem izdanju 8. novembra 1851,

CXXXV. del v poljsko- in rusinsko-nemškem dvojnem izdanju 8. novembra 1851 in

CLXV. del v madjarsko-nemškem dvojnem izdanju 8. novembra 1851 izdan in razposlan.

Dunaj 7. novembra 1851.

Od c. k. vredništva občnega državnega zakonika in vladnega lista.

Nevradni del.

Ljudske mestne šole v Terstu.

(Iz Danice.)

(Konec.)

V petek 5. kimoveca je bila slovesna razdelitev šolskih daril. Visokočastiti gosp. šolski nadzornik, čast. gosp. vodja in katehet, in drugi učenci in učenice so spremili praznično opravljeno šolsko mladost v farno cerkev noviga sv. Antona, kjer so ob devetih gosp. vodja in katehet zahvalno sv. mašo imeli.

Med svetim opravilom so otroci peli, in sicer do povzdigovanja mašno pesem, po povzdigovanju pa „Očenaš“ in „Ave Marija“ v podbudo vsih obilno pričujočih. Po sv. maši so mašnik „Te Deum“ zapeli; šolska mladost pa je zahvalno pesem poprijela, in v petju nasledovala. Po dokončanem sv. opravilu so vsi otroci parama od poprej imenovanih spremljeni v krasno ozaljšano sobo šli, kjer se je podoba Njih Veličanstva našiga cesarja Frančiška Jožefa z lepo krono na belo in rudeče pregernjeni steni predočila.

Narpoprej je bilo razdeljenje daril za deklice; med tem pa so fantini s svojimi učenci mirno v svojih učilnicah čakali. Ko je v sobi vse pripravljeno bilo, so učenci in učenke družiga razreda med muziko mornarske vojašine narodsko pesem od cesarja, potem pa lepo pesem „o razdelitvi šolskih daril“ slovesno odpeli. Vse je bilo polno radovednih poslušavcev in gledavcev. Nato je osim let stara deklica govor imela v laškem jeziku, in brez spodtike, glasno, z vso primerno ponašbo, prav po govorniško, očitno pohvaljena, lepo izpeljala. Opomnila je imenitnosti slovensiga dneva razdelitve častnih daril; opomnila dobrotnikov šolske mladosti, zlasti Njih Veličanstva našiga cesarja, visokočastitiga milostljiviga škofa in konzistorja, slavniga mestniga predstojništva, vis. čast. gosp. šolskiga nadzornika, čast. gosp. vodja in kateheta, in sploh vsih učencov in učenk; opomnila potem začasne ločitve učencov in učenk med šolskimi prazniki, želje izrekla, kmalo in srečno spet sniti in viditi se, in nad vse vsigamogočniga Boga njegoviga blagoslova ali žegna prosila.

Nato so se odločene darila delile, ktere so od gosp. vodja in kateheta zaporedama na lepo podglavnico položene vis. čast. gosp. šolski nadzornik sami nar. boljšim učenkam vsaciga razreda in oddelka posebej dajali — narpred za pridnost v znanskim učenju, potem za pridnost in spretnost v ženskih delih, in naposled za pridnost in znajdenost v petju. Verh tega je še ena nedeljska učenka lep, iz litiga železa, s stojalam napravljen križ dobila. H koncu je ena deklica iz družiga razreda lepo, postavno, s čistim in umevnim glasam zahvalni govor v laškem jeziku imela. In nató so deklice parama in mirno v svoje učilnice šle, de so dokazale svojiga zadržanja in učenja prejele, razun učenk družiga razreda, ktere so zavolj petja s fantini združeniga še tam ostale.

Zdaj pa so prišli fantini na versto, parama v sobo pripeljani. Slovesna delitev daril se je začela z nemškim govorom, ki ga je en učenec družiga razreda kratko in dobro, moško, s terdim govorniškim glasam in z lepo primerno ponašbo imel, ki je zato s pohvalo in začudenjem vsih pričujočih sprejet bil. Potem so se jim častne darila delile, ravno tako, kakor je poprej pri deklicah povedano bilo. Ko je bilo to dokončano, je pa drug učenec družiga razreda doveršni govor imel v nemškem jeziku. Za tem so učenci in učenke

skupej spet pesem „o razdelitvi šolskih daril“ in pa narodsko pesme od cesarja med muziko slovesno odpeli. — Šolski otroci in drugi pričujoči so se vsi z ginjenim sercam razšli, in upati je, de bo ta dan vsi šolski mladosti, kakor tudi staršem in šolskim prijatlam dolgo dolgo v lepim spominu ostal, in marsiktere k skerbljivosti in prizadetnosti v prid mladosti še bolj vnel in podbudil. —

Nihče, mislimo, nam zameril ne bo, ako temu spisu še nekatere vošila pridenemo in očitno naznamo. Prav je in potrebno, de se v Terstu že v ljudskih ali začetnih šolah zraven navadniga laškiga tudi nemški jezik uči. Ker je Terst veliko kupčijsko mesto, je že zavolj tega ondi tudi znanje nemškiga jezika močno koristno. Pa saj tudi pregovor pravi: Kolikor jezikov kdo zna, toliko človekov velja. Ker se pa pri tem vender le tajiti ne more, de je Terst slovensko mesto na slovenski zemlji; ker se okoli Tersta sploh le slovensko govori, in v mestu samim več ljudi slovensko kakor pa nemško zna; ker toliko ljudi tudi iz slovenskih krajev v barantjah in družih opravkih v Terst pride, zmed kterih jih veliko samo slovensko govoriti vé: torej je gotovo na vse strani pravično vošilo, naj bi se vsaj v nekterih ondašnjih mestnih šolah zraven italiansine in nemšine mladost vender tudi slovensine učila. Kako pač lepo in domorodno bi bilo, ako bi se pri šolskih poskušnjah in pri razdelitvi šolskih daril v očitnih govorih učencov in učenk tudi slovenskiga kaj zaslišalo! Saj bi slovenski jezik s tem le svojo pravico dosegel. — Drugo vošilo, ki ga pri tem še imamo, pa je: de naj bi tudi od slovenskih šol v Teržaški okolici in od družih šol po slovenskih krajih šolski prijatli, kterim je znano, kaj več pisali in očitno razglasili. Akoravno ni vse, kakor bi biti imelo, se vender povsod tudi kaj dobriga najde, kar bi zvediti ali posnemati vredno bilo. Tako se bomo potem eden od družiga učili, kakó in v čim nam je šole popraviti, prenarediti, poboljšati in vrvnati treba, de se bo več in obilnišiga prida za mladost od njih dobivalo, de bodo šole v resnici um razjasnovale, serca boljšale in oblaževale, vero in verno življenje budile, ter v pravo osrečenje človeštva zaželjeni in pričakovani sad donšale. — P—t—

O zadevah poglavnih ljudskih šol na Krajskim.

(Iz Novice.)

Pred sabo imamo navod, kako naj v poglavnih ljudskih šolah Krajskiga uk za ukam sledi, ki ga je pod naslovom „Entwurf eines Lehrganges für die Hauptschulen im Kronlande Krain“ nadzornik naših ljudskih šol g. dr. Močnik na svitlo dal za voditelja učencam. Odkritoserčno rečemo, da že dolgo smo pričakovali, kdaj se bo kaj naš g. nadzornik ljudskih šol oglasil, djansko zvediti njegove namene o šolstvu, njegovi skerbi izročeni; — prebravši omenjeni navod sedaj z veseljem

povemo, da je delo velike velike hvale vredno. O pomanjkljivosti naših po starim kopitu osnovanih ljudskih šol ni dvombe več; zagovorniki njih le prazno slamo mlatijo. Ako se pa ljudskim šolam nekdanje baže pomanjkljivost očita, se ne krivičijo zavoljo tega možje, katerim je bilo poprej nadzorništvo šol ali učenje izročeno, ampak le stara sestava, (System), po kateri so vsi ravnati mogli, čeravno so vidili, da, kar je bilo pred 50 leti dobro, ne more več danes dobro biti. Zato vsak prijatelj šolstva radostno sprejme po slavnim ministru grofu Thun-u vpeljane važne poprave ljudskih šol, zlasti če so tako izvrstno osnovane, kakor jih vidimo v g. dr. Močnikovem „navodu“, ktero zamoremo po vsi pravici mojstersko delo imenovati. Od stopinice do stopnice je tu za vse 3 razrede (klase) na poglavnih (mestnih) šolah učenikom lepo pot pokazana, kako naj napredujejo od maliga do višjiga. Nar imenitnišimu nauku ljudskih šol, namreč rečnimu nauku (Anschauungsunterricht) in vajam govorstva in miselnosti je v tem navodu kaj lepo pot pokazana; vse se veže organisko, vse se vjema soglasno.

(Koniec sledi.)

Kaj Vodnik od nas Slovencev

in slovenskiga jezika na dalje piše.

(Dalje.)

Slovenci so radi ptuje pod streho jemali in jih gostovali. Vse božje službe so bile med drugimi šegami tudi z gostarijami obhajane; notri do današnjih dni so imeli gostovanje per shodiših, sejnih ino ob velikih godovih. Sleherni ptujec je bil gost; vsaciga ptujiga so s častjo sprejeli. Njih dobrotu proti popotnim je bila taka, de ime ptujiga in ime gostu je bilo vse eno. Sledni od drugod pridejoči je bil gost, v gostje vzet; ino ako bi kdo ne bil popotniga gostoval, so mu sosedje hišo z vsim premoženjem požgali. Helmoldi piše od Slovencev, de nobeno ljudstvo na svetu ne gostuje tako rado, kakor Slovenci.

Beseda „gost“ je enako latinski „hospes“ in nemški „Gast“. Učeni možje so davno pred nami skazali, de Latinci, Nemci in Slovenci ne kradejo eden drugimu besed, temuč de so med seboj bratje ene silno stare matere, ktera jih je v Azii med Perzianmi in drugimi ljudstvi rodila. Če so dalaj narazen šli, bolj se je ločil jezik med njimi; same koreninske besede (Wurzelwörter) imajo še nekaj stare pedobnosti. Zatorej je neumno, jezikam tatvino očitati; ampak je treba vediti, de naši evropejski jeziki tudi s Perziskim in Hebrejskim staro žlahto in nekaj podobnosti imajo.

Pervi Slovenci na Krajskim so bili pod oblastjo Rimskih Cesarjev; potle so jih pod svojim jarmam imeli Huni, Goti, Franki ino Longobardi; vunder je ostalo med Krajnci nekaj starih navad in postav. Svojih lastnih kraljev niso imeli, temuč samo ob času kake vojske so eniga za poglavitniga bojvoda zvolili, do kteriga so zaupanje imeli. Beseda „kralj“ pride morebiti od besede „kraj“, kakor de bi hotel reči: ta človek ima en kraj ali eno pokrajno v oblasti, zatorej je on kralj ali kralj.

Drugi gospodje so se imenovali knezi. Knez je dandanašnji ali firšt ali grof. Od tega so še zdaj imena, postavim, Knežjak, vas na Pivki, — Knežnek, ena senožet per Radolci, — in stara pesem od Marka Kneza. Ena grofina ali ena knežia je vse eno.

Od nekidaj so čutili Slovenci svojo moč, in so se sovražnikom serčno branili. Večkrat so bili premagani — ali nikolj niso zgubili prave ljubezni proti svoji domovini. Še današnji dan svojo lastno deželo silno ljubijo, in so per-

pravljene, se za njo potegniti, ako bi jo sovražnik požreti žugal.

Noben Slovenec ne zapusti rad tih svojih; rajši je doma; težko ga je spraviti, de bi šel na ptuje prebivat. Slovenska ljubezin proti domu je dostikrat prevelika, de neradi gredo v žold (soldate), ne kakor Nemci, kateri na leta v soldate hodijo clo pod ptuje kralje. Slovenec pa ne gre drugam pod orožje, kakor le samo za domače dežele.

De so Krajnci serčni v boju bili, in de so še sedaj, ni treba dvojit (dvomiti, cviblati), ker se ve: kako serčno so se nekidaj s Turkam bojevali. Ob sedanjim času pa oficirji Krajnce hvalijo, de so nar boljši soldatje, kader se enkrat pervadijo.

Po Kristusovim rojstvu v letu 595 je en Kan Avarov, nekiga sovražniga ljudstva, Slovence hotel premagati, in je slovenskimu knezu Lavritu zapovedoval, de se mu ima podvreči; alj ta je unimu odgovoril rekoč: „Kteri človek pod milim Bogam je v stanu nas premagati? Mi smo vajeni ptuje dežele pod se spraviti, ne pa svoje lastne zgublovati. Premagovali bomo, dokler bode kej vojske in kaj meča na svetu.“

Slovenci niso med kerpkostjo in med grozovitnostjo zadosti razločka delali. Katere se premagali, so jih tudi neusmiljeno deržali, dokler niso bili bolj podučeni in razsvitljeni. Eniga izgovora so sicer vredni, zakaj tudi sovražniki so tako z njimi nasproti delali. Ali vunder so bili večidel sovraženi in poterti, kakor hitro so peršli sovražnikom v pest.

Od grozovitnosti Slovencev je persel pregovor med Avarce, de Slovenec ni človek.

Pa so tudi Avarci gerdo delali s Slovincam; kader so ga premagali, so ga v sužnost spravili, tako de ime Slovenec je per njih ime sužniga postalo.

To ime se še dan današnji v ptujih jezikih najde in sužniga pomeni.

Od tega vedniga ponižanja pride, de Slovenci so nezaupljivi, in de radi za ušesi nosijo svoje skrivnosti. Zlasti ne zaupajo ljudem družiga jezika.

Slovenci radi skrivajo svoje stare navade pred ptujimi. Težko bode Nemec zvedel natanjko, kaj Slovenec misli, ali kakošne navade de ima.

Pokorni in bogljivi so sicer dosti radi; alj vunder ne marajo, de saj v varžatu figo pokažejo.

Kader bojo bolj podučeni, bojo tudi z več zaupanjem to deržali, kar si bodo skušili, de je za njih dobro. Krajnc nerad od stare navade odstopi, in kar je za dobro več lel skušil, terdno derži.

Slovincam očitajo, de se radi moštujejo za prejete krivice, in res je, de so menili; de to je moško, kadar se moštuje, ino babje, ako se hudo s hudim ne poverne. Alj te reči so persle od tega, ker jih sovražniki nasprot dražijo.

Prokopi piše, de Slovenci niso ne hudobniga, ne goljufiviga nagnjenja. Večidel so pošteni, ino tudi proti ptujcam dobrotljivi.

Krajnci so pisati znali, preden so bili ločeni od Slovencev na unim kraji Donave in so le sem blizo Laške dežele peršli, zato ker imajo enako besedo povsod; Krajnc pravi: pisati, Pemec psati, Polec pisač, Moškovitar pisati.

Beseda „pišem“ je silno stara, in kaže, de je od takrat, kader še niso čerk imeli, ampak so le malali svoje misli.

Še sedaj Krajnci nekaterim malanim rečem pravijo, de so pisane, postavim pisan prepert, pisano krilo i. t. d.

Slovenci imajo dvoje čerke; eno se imenujejo Bukvica, druge Kjurilica. Bukvica je v navadi per Slovincih ta kraj Donave; kjurilica uni kraj Donave.

Učeni se prepirajo, ktere čerke teh dvojih so stariši. Jez menim, de so zastonj trudijo, in de na tem ni dosti ležeče. Ako je prepír, se lahko zastopi, de nobeden resnice ne ve.

Kar zares vemo, je, de vsi Slovenci so nekidaj iz perviga besede in misli s podobami pisali; obraze ljudi, zverin in družih stvari narejali, in s takimi namalanimi znamnji spominu pomagali.

Navada besede malati je bila po celim svetu, preden so bile čerke znajdene.

Od tega pride, de smo v besedi „pisati“ vsi Slovenci enaki; alj ker so čerke bolj noviga znajdenja, zatorej čerk vsi enako ne imenujejo. Čerke so potlej znajdene, kar so se slovenski rodovi razdelili.

Krajnc pravi čerka, Polec litera, Serbec pismik, Hrovat slovo, Pemec in Moškovitar slova,

Krajnci so tedaj ob času svojiga prestopa čez Donavo proti Laškim brez čerk bili in so le s podobami pisali, to je, malali.

Malati pravijo vsi Slovenci, ino Moškovitarji molovati ali pa živopisati. Ali je od nemškiga vzeto, ali so Nemci od nas to besedo vzeli, ni mogoče skazati, — priče so pomerle. Morebiti je malati bolj slovensko, kakor nemško. Zakaj malam“ se zna reči, de pride od „maliga“, kakor de bi rekel: jez malam, to je, na malim pokažem, — na majhno podobo denem, v malim načerkam, kar je na sebi veliko.

Pred poldrugo sto letmi je bil en mašnik v Teržiču na Gorenskim, kateri je po glagolitsko mašo bral.

Glagolitski jezik je nekidanji čisti slovenski jezik. Sedaj ga noben Slovenec popolnim na tanjko ne zastopi; vunder je tak, de bi se ga v kratkim vsi Slovenci lahko zastopiti navadili, ako bi se duhovno opravilo po njemu imelo.

Kdo in kdaj je glagolitske čerke znajdel, se natanjko ne ve. Modri možje so te misli, de per eni glihi pred trinajst sto letmi so bile znane, to je, okoli petiga stoletja po Kristusovim rojstvu; zakaj čez sto let po tim so se Hrvatje zavezali, de nečejo zoper kristjane vojske peljati, in so Rimskimu Papežu z lastno roko pisano obljubo v roke podali.

Okoli devetiga stoletja kersanskiga števila so misionarji Slovence k veri preobračali, so pisanje in branje bolj vterdili, in slovenski jezik perpraven delali za duhovske bukve.

Ob tim časi je bilo pristavljeno sveto pismo v slovenji jezik, kakor ga še sedaj imamo v Ljubljani v škofjskim bukvišu, natisnjeniga na Moškovitarskim v mestu Ostrog v leti 1581 s cirilskimi čerkami.

Zlasti se je perzadel vero in jezik pogmerati en grekiški mašnik Konstantin, kteriga so kristjani Ciril imenovali. Od tega Cirila so cirilske čerke, katere so po celi Moškovii (Rusovskim) še današnji dan v navadi.

Ciril in drugi pomagavci so prestavili mašue in druge duhovne bukve v slovenski jezik; čerke so naredili grekiškim podobne. S takimi bukvami je šel na uni kraj Donave; tam je bil za škofa postavljen v Moravii, in cirilske čerke so se vterdile tako, de jih skorej vsi Slovenci dan današnji imajo, kateri so grekiške vere, to je, staroverci. Dalmatini, Hrvatje in Boznjaki jih poznajo, in zraven glagolitskih hranijo, karkoli jih je starovercov.

(Koniec sledi.)

Austrijansko cesarstvo.

Krajska.

C. k. Dunajsko vodstvo železničnih zidanj je razpisalo na dalje podzidanje železnice od Goric do Zgornjih Lešen, 2844 sežnjev dol-

go, za katero ponudi 1 milion 416,804 gold. in 6 kr.; kdor hoče to delo prevzeti, naj do 1. grudnia opoldne imenovanemu vodstvu na Dunaj svojo ponudbo predloži.

* Dunajski časnik „Lloyd“ je prerajtal uni-dan, da stroški za državne in deželne zakonike na leto nar manje 1 milion znesejo in da bi treba bilo v tem kakošne spremembe. Kakor zvezo, se ima „z državnim zakonikom in vladnim listam“ in pa z „deželnimi zakoni-ki“ in vladnimi listi zares nekaka prememba zgoditi. Ako bi mi smeli kaj svetovati, bi rekli, naj bi „deželni zakoniki“ nehali, ker so nepotrebni, „državni zakonik in vladni list“ naj bi pa ostal, in scer naj bi dajala vlada samo „državni zakonik“ v 10 jezicah in scer v nemškem jeziku posebej, in v vsakim dru-gim nenemškem jeziku posebej brez nemške prestave natiskovati. Kdor bo hotel nemško prestavo imeti, si kupi nemško besedo pose-bej. Po tem takem bojo stroški veliko veliko manjši, in namen se bo ravno tako vresničeval kot dosihmal. Čisto deželni poglavarstvi razglasi naj pa pridejo v deželne časnike. Lažnjivost tistiga bledenja, da Slovenci za slovenskiga državniga zakonika ne marajo, se pokaže očitno v tem, da se nekteri listi slovenskiga državniga zakonika clo v drugo natiskovati morajo, ker pervonatishjenih zmanj-kuje. Ne vemo, ali se je kaj taciga pri ka-košnim družim jeziku primerilo; gotovo je, da slovenski derž. zakonik gre močno med ljud-stvo. Slišali smo tudi, da je bil državni za-konik za Serbe s cirilico pisan, blizo na tem, da bi bil jenjal in da naj bi Serbi po tem z latinskimi pismenkami natisnjeniga horvaškiga brali; ali slavni vojvodini poglavar grof Ko-ronini ni svetoval v to odpravo, ker veliko Serbov ne pozna družih kot Cirilovih pismenk, ktere kot znajdek perviga aposteljna posebno v čisljih imajo, in ker bi ta odprava Serbe razžalila. In tako ostane serbski derž. za-konik. (Nov.)

Avstrijska.

* 65. del občenega državnega zakonika in vladnega lista prinese:

Razpis dnarstvenega ministerstva 10. okto-bra, s katerim se razglasijo odločbe zastran izdanja novih bankovcev po 5 gld.

Njegovo Veličanstvo cesar je z najvišjim sklepom 6. oktobra t. l. v izdanje novih ban-(banknot) po 5 gld. proti temu, da se ban-kovci ravno te verste (baže), ki so zdaj med ljudmi, po odločbah, ki so v doli sledečem razglasu banke zapopadene, nazaj potegnejo, in s tim pristavkom privoliti blagovolil, da imajo postavní zavkazi, ki zastran bankovcev sploh obstoje, tudi za nove bankovce veljati.

Za javne dnarnice velja vodilo, ki je vselej navadno, kadar se bankovci nazaj potegujejo, da se namreč zamorejo stari bankovci za od-daje in plačila teh dnarnic med sabo še tri mesce po tem rabiti, ko je doba minula, v kateri se imajo iz privatnega občanja potegniti, torej do konca masca avgusta 1852.

R a z g l a s.

Vodstvo avstrijske narodne banke je s privoljenjem visocega dnarstvenega minister-stva sklenilo, bankovce po 5 gld. IV. podobe, ki so sedaj v obteku, nazaj potegniti, in na-mesti njih nove bankovce V podobe iz enake verste izdati.

Popis teh bankovcev po 5 gld. se v prilogi občno razglasi.

Zastran izmenjevanja rečenih bankovcev IV. podobe imajo sledeče odločbe veljati:

1. Vse dnarnice banke na Dunaju, v Pragi, Bernu, Lvovu, Pešti, Košicah, Temešvaru, Hermanstadtu, Kronstadtu, Lincu, Inspruku, Gradcu, Zagrebu in Terstu bodo za izmenja-

vo in za plačila bankovce po 5 gld. IV. po-dobe od 1. decembra 1851 še do zadnjega maja 1852 jemale.

2. Pri dnarnicah za izmenjavo bankovcev v Ljubljani, Celovcu, Gorici, Solnogradu, Čer-novcah in Krakovu se bo v prvi polovici mesca decembra t. l. začela izmenjava bankovcev po 5 gld. IV. podobe, kateri so zdaj v obteku, za nove bankovce V. podobe od ravno te verste, in bo terpela, kakor pri bankinih dnarnicah v kronovinah, do zadnjega dneva maja 1852.

3. Od prvega junija 1852 do zadnjega avgusta 1852 se bodo v prvem odstavku za-znamvani bankovci za izmenjavo in za plačila samo pri bankinih dnarnicah na Dunaju še je-mali.

5. Po tem, ko ti čas preteče, se je zavoljo izmenjave gori rečenih bankovcev po 5. gld. IV. podobe na ravnost pri vodstvu banke ogla-ševati.

Na Dunaju 12. oktobra 1851.

Pipitz,
bankin poglavar.
Sina,
namestnik bankinega poglavarja.
Königswarter,
bankin vodja.

P o p i s

novih bankovcev privil. avst. narodne banke po pet goldinarjev.

Papir je bel, tanek, vendar pak posebnega zlo terdnega snutka, kateri se bistveno loči od družih baž papirja.

V papirju vsacega bankovca so svitle in temne vodene znamenja (prezračnice), nam-reč:

Od zgori, proti levi strani rimska številka V, in nasproti, proti desni strani, arabska številka 5, obe temni na svitlem polju.

Nekoliko nižje, med tema številkami se znaj-de beseda „Fünf“, tudi temna, na svitlem polju, in precí pod besedo: „Fünf“, je svitlo arabeska na obeh straneh doli nagnjena.

Okoli celega bankovca je svetel obkrajek, v katerem se na vsaci izmed štirih strani vi-dite besedi: „Fünf Gulden“ (pet goldinarjev) s temnimi čerkami.

Natis je černe barve.

V najvišjem kolku ali štampilju vsred ban-kovca je arabska številka 5, prav svitla, s senco na strani, na guiloširanem polju, katero je z listki ozaljšano.

Na vsaki strani bankovca, v enaki potezi s popred omenjenim kolkom, se znajde okroglej (obla bloša), ki v sebi oklepa mnogokrat po-novljeni besedi: „Fünf Gulden“, ki se poleg kraja tudi odtergane kažete.

V okrogleju na levi strani je beseda: „Serie“ in dve čerki: v okrogleju na desni pa je šte-vilo bankovca v arabskih številkah povedano.

Preci pod obema okroglejema so dopersne podobe, in sicer: na levi, podoba Minerve, kot znamenje modrosti, v zvezi z dopersno podobo Herkula, kot znamenja moči.

Na desni strani se znajde, kakor znamenje Avstrije, ženska, z lovorjevimi vejami okin-čana dopersnica, ktere glava nosi zidno krono.

V sredi bankovca je tekst, in sicer: tikama pod najvišjim kolkom beseda: „Fünf“ veliko, olepšano gotiško pisana; zdoli beseda: „Gul-den“ ozaljšano s kursivnimi lapidarnimi čer-kami. Potem slede v nekoliko nagnjeni potezi besede: „die privilegirte österreichische Na-tional-Bank bezahlt dem Ueberbringer“ in ravnobežno s to, v drugi potezi besede: „ge-gen diese Anweisung Fünf Gulden Silber-

münze nach dem Conventions-Fusse“ s prav-malimi gotiški čerkami; dalje z večjimi čer-kami tudi po gotiško pisane besede: „Für die privilegirte österreichische“, potem pride v ravni potezi beseda: „National-Bank“, olepšano, in s stoječimi lapidarnimi čerkami pi-sana.

Nekoliko proti levi, pod besedo: National-Bank, stoji datum: „Wien, den 1. Jänner“ z malimi angleškimi čerkami, in zdoli letno številko „1847“.

Nasproti, na desni strani se vidi, podpis „J. E. v Weittenhüller, Cassen-Director.“

Na sredi spodnjega bankovcovega dela se znajde e. k. državni gerb, v ščitu po dveh grifih deržanem, na katerem stoji cesarska krona.

Na vsaki strani državnega gerba se znaj-de ornametalni oklep; oklep na levi strani za-popade z malimi, pa vendar razločno in pra-vilno pisanimi gotiški čerkami §. 48 banki-nih ustanovil, kterege besede so: „Auf die Verfälschung und Nachahmung der Noten der Bank sind dieselben Strafen verhängt, welche auf die Verfälschung und Nachahmung des vom Staate ausgegebenen Papiergeldes gesetzt sind. Die Behörden sind verpflichtet, die diessfälligen Verbrecher aufzusuchen, an-zuhalten und zu bestrafen.“

Oklep na desni strani zapopade vrednost bankovca po imenu (pet goldinarjev) v dese-tih jezicah kronovin avstrijskega cesarstva z raznimi čerkami.

Pod omenjenim oklepom na levi ze znajde številko, pod oklepom na desni pa čerka.

Iztisi so vsi na tanjko in razločno narejeni.

* Bere se, da od aprila noter do srede ok-tobra je bilo v Dunajski denarni kovačnici sko-vano: cekinov za 5,278,752 fl.; tolarjev za 254,028 fl., bakrenih grošev iz 300 centov bakra (kufra), 2 krajcarjev iz 40 centov, krajcarjev iz 3000 cent., polkrajcavjev in vinarjev za 30,000 fl.; dvajset je bilo več kot za 8 mil. skovanih.

* Vrednost kmetijske živine celiga cesarstva se šteje na 4000 milione gold.; konjev je pol-drugi milion, volov in krav 6 milionov in pol; ovac 30 milionov, prešičev 4 milione.

Moravska.

Iz Višava na Moravskem se piše v „Mo-ravsky narodni list“, da ljudje ondi menijo, da so duhovni, učitelji in župani kolero med ljudstvo poklicali. V nekem kraju so prebi-avci celo duhovna in učitelja iz stanovališča sognati hotli, da bi ju bili, kakor se govori, s kamnji podsuli in da se je morala gosposka temu početju upreti. V necem drugem kraju so županu hišo zažgali, ker so rekli, da du-hovščino napravlja, da bi kolero med ljudstvo poklicala.

Tuje dežele.

Černagora.

Važna novica je prišla te dni iz Cetinj, da je Vladika Černogorski 31. oktobra umrl.

Afrika.

Iz Egipta silno poprašujejo po avstrijskim lesu, zlasti po Krajnskih diljah.

Ljubljanski novičar.

Porotna sodba se začne zopet 17. dan tega mesca; v seji 29. oktobra je bilo po postavi 36 poglavnih, 9 pa dopolnivnih porotnikov izvoljenih.

Zlata hruška.

(Drugi del).

(Dalje.)

Omenjeni praznik tedej prvi poskus svojiga zdravljanja pri ustih storiti sklene, in res go-spej nauk od človeške kože tako natanko raz-loži, de ona sicer zarudi, se pa vendar popol-nama prepričana svojimu zdravinku poda. Pri polju bavanju, je neobhodno potrebno, de si eden drugimu kar je mogoče blizo prideta, pa še bi bilo vse eno to zlo nerodno ko bi se z rokami terdneji ne oklenila. De si je tudi Ra-dovedec svoje zdravljanje po ti poti olajšal, bi si zamogel kdo misliti, pa ker smo mi v stanu to razodeti, povemo, de Radovedec ni nik-jer izjem delal in se tedej kot moder mož vsiga olajšanja pri svojim delu poslužil.

Kako dolgo je prvi poskus terpel, se ne da povedati, vendar je Radovedcu toliko dne še ostalo, de gre v tretje pripetiga škrate gledat. Pa dans je bil tako vesel, de bi ga muke ne bile mikale, tedej sklene, tudi stanje škrate kaj olajšati. Pove mu tedej, de ga za eno ali dve uri popolnoma odpeti hoče, ako mu kako posebno dogodbo iz svojiga življenja razodene in zlasti naznani, kako je iz pekla ušel, vnovič v nebo mogel in pred vsim dru-gim, kako, kdaj in zakaj je bil na kljuko obe-sen. Odgovor škrate je; le na čertert ure me snami in bom ti nar bolj dogodbo povedal, ki se je kdaj slišala in pripetila, bom ti povedal začetek, in konec nebeskiga punta, ki ga je naš knez proti stvarniku samimu vnel in mu za obstoj in pogin boj napovedal. Ko ti vse dopovem, zamoreš ti zopet z zdravo poltjo oditi in mene moji osodi prepustiti.

Za take novice bi bil Radovedec gotovo škrate objel, ko bi še njegove roke od dru-ziga sladkiga objemanja gorke ne bile. Tako ga le naglo iz kljuko sname in mu stol pri-stavi, na kteriga se škrate tudi vsede in tako tudi pripovedovati jame:

Gospodar nebes je sedel v svoji časti in serce mu kipi ljubezni in želje, svoje sreče še druge bitja vdeležiti. On migne; svitloba krog njega se razdeli, brez konca iskric sine iz nje in dih gospoda da zavednost in um vsakteri. Iskricice smo bili mi in v devet trum razdeljeni pademo pred neskončnim, ga molimo in neizmerna radost nam serca navdaja. Dolgo potem, ko smo mi vstvarjeni, pride truma no-vih isker in za njo druga in tretja in tudi te čakajo, dih gospoda sprejeti. On pogleda na kasne, dihe, in jim um in pamet podeli; pa zamude krive, ne smejo z nami prestol stvar-nika obdajati ampak le 1000 milijard mil pod nami svitlobo oblastnika gledati. Le vsako sedmo leto jih če za 7 tednov gospod obiskati in jim svoje obličje kot nam, razodeti.

Še drugo prednost nam je bila podeljena pred unimi. Vsak angelj je vedil za misli svojih so-angelov; le devet prvih trum je zamoglo eno misel imeti, za katero niso pozneji stvarjene vedile. Vender je bilo preodkrito naše serce, de bi hotli reči misliti, ki bi se mlajšim bra-tam razodeti ne smele.

Tak prejde šest let — prekratka doba naše sreče in čas skušnje nastane. Gospod se vzdigne in nas zapustivši gre k mlajšim trumam v nižavo. Mi ostanemo sami, le sedem zvezd ki so mu glavo obdajale, gre z njim in ga spremlja k pozneje vstvarjenim trumam.

V samoti obrnemo oči naše in svitleji kot solnce je truplo vsakteriga. Serce se nam vzdigne, pa ne v hvaležnosti do stvaritelja, ki nam je svitlobo podelil, temuč v kipu ošab-nosti. Gospod se pozabi, vsakteri se sam sebi oblastnik zazdeva. Vender je to le zazdetje: gotova misel se je osnovala le v enim.

Ta se vzdigne med nami, po imenu Lucifer, zakaj svitleji memo družih mu je obličje sijalo in tak glas se mu po nebesih odmeva: sramoto sramoto naj nam lica oblije! Naj slavniši svo-bode vredni smo se v sužnost ponižali in nam enako bitje molili. Se sveti mar on žarniši od nas? je mogočnši od nas? Bratje, sužnost proč! pogum v serce! Po pravici in resnici smemo na to vprašanje odgovoriti: nikakor!

Ne motimo se, de je stvarnik naš. Kdo bi hotel to, kar bi zamoglo sam obderžati, z drugimi deliti? Bi nas bil on stvaril, bi nam

bil mar sebi enako svitlost podelil in nam ne-marveč truplo temno, zavednost slabo, in um kratek podaril?

Iz osode bratje! iz naključja, zamotane skrivna preteklosti izvirmo tak mi kot on. Pa on je bil bolj prekanjen od nas. Vsedil se je na prestol, z nami kot s stvarmi ravnal, nam vka-zoval in v slepi vernosti smo mu trikrat „svet“ molili in ga gospoda častili.

Bratje! čas osvobodjenja je tu, v svoje pra-vice stopimo zopet. Osoda nam je dala pred-nost misel imeti, za katero mlajši trume ne ve-do. Pogum, bratje! prekuc samosilnika in pri-prava na boj naj bodete misli naše! Sreča bo z nami in kraljestvo po svetovih in nebesih naše, ne več samosilnika!

Tako je govoril Lucifer in pri vseh razum mene se zazdetje v misel premeni. Prekuc sa-mosilnika in priprava na boj! je geslo nespam-etnih. Pa le eno misel je osoda za nas do-volila in prekuc samosilnika priprava na boj ste bile že dve. Stareji trume so se sedaj udale; mlajši trume so naklep poznale. V svoji ošabnosti niso tega moji bratje premislili. Jez sam sim bil umniši: če ravno ne proti njim, nevarniga gesla izustil nisim, ampak ostal sim pri starim dozdetju brez prave misli za punt in odpad od neskončniga.

Zopet se zbero trume se o pripravah po-svetovati in prvi sklep je, de je Lucifer knez noviga kraljestva zvoljen. On se vsede gizdno na božji prestol in krog se blesk njegoviga trupla razširja. Le zvezd mu manjka krog glave in milosti v obličju, sicer bi bile padle trume pred njega kot pred gospoda. Na-glo on to zapazi in zdajci ustavi sedem svetov v njihovim popotvanju in si jih v lasje pripne. Pa svitloba svetov ni jasna, kot zvezde krog glave gospoda, ampak rudeča; kot kri in zar-javca. Trepet in strah trume prešine, pa le ena se vstavlja ne derzne: v tihi, strašni ponižnosti čujejo povelja noviga vladarja.

Lucifer govori, on sam hoče človeški rod pridobiti, mene zvoli ogledovavca in trumam zavkaže v trikrat treh urah tristokrat tristo milijonov centov smodnika narediti, de bi z njim mlajši trume in Boga samiga končal.

Knez puntarjev se vzdigne, in sine skoz zrak. V dveh trenutkih je na zemlji. V ne-razvezljivi prijaznosti in ljubezni tu zemljoro-jenec svojo prijateljico Evo objemlje in v hva-ležnost do stvarnika nadušuje. In pobožno sklene ona roke in pošlje gorečo molitev prot nebu. Pa v hipu priveje Lucifer in v prijazo sapco premenjen stopi pred uho in ji govori tri trenutke. Pa ti tri trenutki so človeški rod ob-sodili, zakaj pobožnost so v nemarnost, ne-dolžnost v neizbrisljiv, večni dolg spremenili Knez puntarjev je namembo dosegel.

Trume so povelje spolnile. Nakovale in zva-rile so smodnika, de bi se dalo celo stvar-jenje prekucniti, in v kaos pogrezniti. Lucifer jih pohvali, ko pride iz zemlje nazaj, pa še mu je premalo in prenično. On sam se vzdigne zopet ter obda nebesa z nepredljivimi oblaki in bučnimi vetrovi. K vratam pa privali za grajo petsto svetov, nar manjši njih je veči kot jezer solnčevih krogel.

Pa od mojiga stanja se ne da neprijetnšiga misliti. Bil sim ogledovavca zvoljen, imel bi bil k mlajšim trumam iti in vse okoljšine na tanko pregledati. Pa vedil sim, de je ondi naklep razodet in nekoliko tistiga občutljeja, ki ga vi strah imenujete, mi gre skoz serce in do zadniga uda. Vender se spomnim, de sim si še tisto eno misel prihranil, ki bi jo brez vednosti mlajših trum imeti zamogel. To me nekoliko potolaži, pa tudi le za kratko. Zakaj Lucifer iz zemlje pridši mi očita nemarnost, de se tak dolgo na pot ne podam in mi zažuga stoteri pogin, ak spešno ne grem. Jez tedej iti moram in v strasni nevarnosti, ki jo za se vidim, mi svetuje um, zdaj svojo pravico po-rabiti in zdaj tisto eno misel imeti, de želim namreč tako popotvati, de za hojo mlajši trume vediti ne smejo. Že hočem omagati in to misel imeti, pa pamet se oglasi, de se zamore hušji zaderga priti, za ktera bi boljši bilo, tisto pravice ene misli prihraniti. Tedej se prema-gam. Pa pot je bila precej dolga in vedno vnovo me skušnjava napada, vender si poma-gam takole:

Popotval sim navzdol tik ob srebernem stu-dencu ki je nebeske trate omakal ter štejem kapljice vode si skušnjo odgnati. Popolnoma sim se tu prepričal, de je v takih okolšinah silno dober pripomoček računstvo. Že samo štetje mi je veliko in za precej časa koristilo. Tisto umetno razkladanje, špičenje in gojzde-nje številki al pa clo cerk s kterimi si učenci zemeljski računarji zdaj glave belijo, pa ni-kakor ne dvomim, de bi za celo življenje skuš-njav ne odgnalo. Škoda tedej, de že takrat ni bilo znajdeno; ne bilo bi mi treba; drugih pripomočkov iskati.

Pa tako sim bil primoran in res sim zopet koristno vganil. Začel sim si namreč nohte rezati in naglama je tudi tu skušnjava omolk-nila. Mislim, de to od tod pride, ker sta si računstvo in rezanje nohtov čudovitno v rodi Oba dela se takrat začeta, ko človek važni-šega opraviti nima in pri obeh je vspah enak. Pri računstvu se čerte in križkrazi z gobo po-brišejo, pri rezanju nohtov je pa le to drugač-ker odrezleji sami odlete. Rezanje nohtov ima pred računstvom le eno veliko prednost. Po unim si namreč vsak roke olajšano čuti; po tem pa večidel v glavo bolečine pritisnejo.

Tretji pripomoček, ki mi je tudi prav prišel, je bilo rotenje. Takrat je bila ta vednost še na nizki stopinji omike. Ljubljanski okoličarji in pa Mengšani so pa k povzdigi se mnogo pripomogli. Pa vsaka kletev ni zdatna. Te si sme le tista pripisovati, ki je kakor kak go-vor umetno v dele razdeljena. Prvi del mora biti krepek, zarotiven in privezaven; drugi bolj terd in kratek; tretji pa cel glas povzdigne in izreko gladko izpelje. Na primer in v izgled naj ti bo nedolžna kletev: Dame — dvakrat; jeklo: Gavor — grad ki je bila v Mengšu še predkratim v rabi. Tako omikaniga rotenja še jez takrat nisim znal; pa tudi menj opiljeno mi je skušnjava jako odganjala. Zakaj vsaka kletev, ak v zaničljivo nikomur hasnovito osebno preklinovanje ne zabrede, ima nekako jakost v sebi in večidel pogum v premago skušnjav da. Velika korist bi bila gotovo, de bi si Slovenci, ki zdaj vse nabirajo, tudi zbirko krepkih privezavnih kletev napravili.

Cetera pripomoč pa je bila, de sim se pri-silil clo nič, misliti. Modroslovcam se to ne-mogoče zdi in oni pravijo, de je to zoper uapravo uma in pameti. Pa ti gospodje ne po-mislijo, de so posebno oni dostikrat brez vsake in tudi nar manjši misli. Zakaj ko bi jih kdo, kadar ideje love, duhtajo in se oko v gump sukne al tje v en dan, v zrak obračevaje oči za lase prijemajo za ušesi praskajo in na čelo bijejo, uprašal kaj de mislijo, bi mu mogli po pravici reči, de clo nič, temuč de še le misli čakajo in po njih grabijo. Ravno tak sim tudi jez terdno svoji oči v zrak vperl in kmalo mi je duh zaspal in huda skušnjava potihnila.

(Dalje sledi.)

Zmes.

„Osservatore dalmato“ popisuje žalosne reči, ki so se zgodile ob času potresa v Valoni na Albanskem. Zjutrej 12. oktobra se čuje gro-menje, in po njem hud potres vstane, ki je skoraj z majhnimi prestanki skoz celo četer-tinko ure terpel. Voda je dva čevlja narasla. Nasledki tega potresa so bili strašni. Vse po-slopja so v mestu močno terpele in nekatere so se pogreznule. Mesto Berati, deset ur od Va-lone je strašno razsuto. Zidovje terdnega grada se je razrušilo. Mnogo oseb je ob živ-ljenje prišlo. Nekatere vasi so celo pokončane. 12. in tudi 13. oktobra so se potresi še vedno ponavljali, vender niso bili več tako močni ka-kor prvi. Nesrečni prebivavci razrušenih so-sesk so brez strehe in ognjišča. Pismo iz Me-lin poterdi, de je vse to gola resnica, in pravi, kar je skoraj neverjetno, da je 2000 ljudi ob življenje prišlo.

Ravno ti dan so tudi v nekterih krajih na-politanskiga kraljestva potres čutili, ki pa ni bil močen.

* Na Tirolskim, ker je bila huda povodenj je velik sneg padel.

Slovstvo in umetnost.

Časopis „Lumir“ pravi, de je v praškem mestnem arhivu čez 1500 zvezkov starih ro-kopisov. Naj starji je od leta 1310.

Kdor želi v uradnih ali pa v ovrhanih listu karkoli si bože naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi čerkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr. in za trikrat 5 kr. in za vsakokrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 77.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sestavek v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih verst en krajevar zapre- stavljenje odraja.

k 91. listu Ljubljanskiga časnika, v petik 14. Listopada 1851.

Št. 9937/1972. Razpis konkurza. (206.) c 1

V deželnem poglavarstvu je spraznjena stopnja konceptnega adjunkta II. razreda z letnim pomočkom 300 gold.

Kdor se za to stopnjo oglasi, ima prošnjo pri deželnem poglavarstvu vložiti in se skazati o učenostih in dostajni rabi. Prošnje ti-

stih, ki so že v službi, se imajo po predstojeci gosposki vložiti.

Čas prošnje vložiti je do 21. prihodnjega mesca.

Ljubljana 28. oktobra 1851.

Gustav grof Chorinsky, r. s. poglavar.

Št. 2396.

Rasglasenje.

(197) 3

C. k. deželna sodnija v Ljubljani na znanje da, da so bili per očitni seji, ki je bila 29. Oktobra t. l. vsled §. 40 r. k. p. napravljena, sledeči poglavitni in dopolnivni porotniki za porotno sejo, ki se 17. Novembra t. l. začne, po srečku vzdigneni:

Poglavitni porotniki:

Štev.	I m e	Stanovanje	C. k. okrajni sód
1	gospod Miha Jurca	Senožeče	Senožeče
2	" Anton Znideršič	Bistrica	Bistrica
3	" Blaž Martinčič	Dolenja Vas	Planina
4	" France Zupančič	Vernek	Zalog
5	" France Haring	Kapucinarsko predmestje	Ljubljana
6	" Pavl Herman	Ljubljana mesto	Ljubljana
7	" France Batič	Ustja	Vipava
8	" Jakop Doles	Dilce	Senožeče
9	" France Šerko	Cirknica	Planina
10	" Matija Golob	Šentjur	Kraju
11	" Ignac Pavlič	Šentožbald	Berdo
12	" Korl vites Viderker	Šutna	Kamnik
13	" France Kuralt	Veliki Menges	Kamnik
14	" Andrej Mali	Lancovo	Radoljca
15	" Jože Drobnič	Nova Vas	Lož
16	" Matija Križaj	Matenja Vas	Postojna
17	" Janes Milavc	Cirknica	Planina
18	" Maks Selan	Šempetersko predmestje	Ljubljana
19	" Jože Dekleva	Landol	Senožeče
20	" Andrej Hodnik	Bistrica	Bistrica
21	" Janes Kavčič	Medvode	Ljubljanska okolica
22	" Tomaš Šraj	Dobrava	Loka
23	" Fridrih Detela	Zagor	Zalog
24	" Juri Konšek	Trojana	Berdo
25	" Andrej Laurič	Veliki Verh	Lož
26	" Jože Skofic	Mali Menges	Kamnik
27	" Jur Žigman	Zalog	Postojna
28	" Primateš Barbič	Krašnja	Berdo
29	" Anton Gerbec	Loka	Loka
30	" Lovre Košir	Pristava	Terzič
31	" Ignac Pogačnik	Posavec	Radoljca
32	" Jože Hrovatin	Vitovše	Senožeče
33	" France Pesjak	Kamna Gorica	Radoljca
34	" Janes Burger	Voglje	Kraju
35	" Jur Gostinčar	Kleče	Berdo
36	" Janes Samsa	Šeje	Postojna

Dopolnivni porotniki:

Štev.	I m e	Stanovanje
1	gospod Jože Gregorič	Kapucinarsko predmestje h. št. 41
2	" France Resman	Mesto h. št. 5
3	" Moric Juraj	Mesto h. št. 221
4	" Vincenc Klinger	Mesto h. št. 255
5	" Janes Mihevc	Gradiše h. št. 53
6	" Jože Majerhold	Mesto h. št. 122
7	" Juri Frajberger	Šempetersko predmestje h. št. 8
8	" Hajnrih Cetinovič	Mesto h. št. 233
9	" Jože Zaler	Kapucinarsko predmestje h. št. 13

V Ljubljani 29. Oktobra 1851.

Št. 9996.

Razglas.

(205) 1

Po najvišjim, z državnim zakonikom in tukajšnim posebnim razglasom 16. pr. m. št. 9143 sploh razglasenim patentu 7. Oktobra 1851 se bo dohodnina (davk od dohodkov) tudi v upravnem letu 1852 tako odpravljaj, kakor je bil za leto 1851 izmirjen in odločen.

Da se ta najvišji patent izpelje, se vsled razpisa visocega dnarstvinega ministerstva 1. t. m. št. 16058 zavkaže:

1. Vsi tisti, kateri imajo dohodnini na podlagi spovedkov podveržene dohodke, imajo svoje po §. 9 do 19 najvišjega patenta

29. Oktobra 1849 in §. 1 do 18 izpeljavnega predpisa 11. Januarja 1850 primerno spisane spovedke najpozneje do konca Decembra t. l. ali neposrednje ali pa po c. k. davknim uredu, v kterega okraju so, prestavljenemu okrajnemu glavarstvu pridanemu in vsled tukajšnega razglaša 14. Oktobra 1851 št. 8767 v moč stopivšemu davknemu inšpektoratu oddati.

2. Enako imajo tudi tisti, kateri so dolžni stanovitne letne odrajtovila tistim odrajtovati, kateri imajo pravico jih prejemati, naznanilo čez to po §. 12 najvišjega patenta 29. Oktobra 1849 in §. 17 iz-

polnivnega predpisa 11. Januarja 1850 do konca Decembra t. l. oddati.

3. Samo gledé glavnega mesta Ljubljane ostane tukajšno okrajno glavarstvo, in glede področja okrajnega glavarstva Trebenskega, dokler se za glavno mesto davkna oblastnija na postavi in Trebenskem okrajnemu glavarstvu davkni inšpektorat ne pridá, v djavnosti, in gori omenjene spovedke in naznanila je pri tih okrajnih glavarstvih oddajati.

4. Tisti, katerim je spovedke in naznanila odrajtovati, zamorejo natisnjeni papir za nje ali pri svojih županih, davknih urédih, davknih inšpektoratih, ali okrajnih glavarstvih, če jih želé, zastonj dobiti.

5. Spovedki zastran dohodkov I. razreda za upravno leto 1852 se prerajajo po čistim presrednjim znesku dohodkov in strožkov lét 1849, 1850 in 1851.

6. Obresti in letnine se imajo za leto 1852 po velikosti premoženja in dohodkov dneva 31. Oktobra 1851 spovedati.

7. Zavkazi §§. 21 in 22 najvišjega patenta 29. Oktobra 1849 zastran prejemanja dohodnine od stanovitnih prejém II. dohodninskega razreda se imajo na zneske obračati, kateri za leto spadejo, ki se začne 1. Novembra 1851 in se konča z 31. dnem Oktobra 1852.

8. Pritožbe zoper izméro davka prvih inštancij za upravno leto 1852 gré temu c. k. davknemu vodstvu.

Od c. k. davknega vodstva za Krajsko.

V Ljubljani 8. Novembra 1851.

Br. 2312/10297.

(202) 2

Razpis natéčaja

V področju c. kr. hrvatsko-slavonskog zemaljskog poreznog ravnateljstva izpražnjeno je nekoliko službah porezníkih s godišnjom platjom od 700 forintih, nekoliko mestah kontrolorskih sa 600 i 500 for., nekoliko officialskih sa 400 i assistentskih sa 300 forintih platje. Mesta ova popunit će se privremeno.

Tako poreznici, kao in kontrolori, officiali i assistenti obvezani su položiti toliku jaméevinu, kolika jim je godišnja platja, i to ili v gotovu novcu ili u državnih obveznicah, koje v srebru, al ne manje od 3 po sto, kamatah donose, uzimajući ovake obveznice u imenitoj vrednosti njihovoj.

Oni, koji se za jedno od ovih mestah natécati žele imaju u tu svérhu, i to za svako mesto, koje uzmore, posebnu molbenicu podneti, te u njoj navesti i dostovérno izkazati:

- dobu života, gdje se ujedno primétjuje, da se u državnu službu niko na novo namestiti nesmije, ko je veće četrdeset godina namirio;
- svéršene nauke;
- dosadanje zanimanje, i
- ostale znanosti, koje si ije prisvojio, a medju ovim osobito one, koje se tiču struke péneznične, i porezne i računarsvene. Ovdé dakle nije dovoljno dokazati do molitelj čitati, pisati i u četire verste računara računati umé, veće usuprot treba da dokáže, gdje i kad si je pribavio znanje glede bitnosti izravnog poreza i potrošnine i u osobitoj porezno i dohodarsko-računstvenoj struci;
- bezprikornu moralnost, gdje no oni, koji do sad kod nijedne c. kr. javne oblasti služili nisu, svoje bezporočno vladanje dovoljnimi i vérodostojnimi svédočbami dokazat imadu;
- stalnu platju, koju su do sele iz državne blagajne ili druge koje javne zaklade dobivali ili naznačenje, da takove uživali nisu;

- g) savršeno znanje nemačkoga i hrvatskoga ili slavonskoga jezika, uz dostovrni dokaz, da je natjecatelj u oba ova jezika ne samo govorniku no i pisanju vjest;
- h) da je kadar odmah položiti propisanu jamčevinu na gore naznačeni način; jer se nijedan čuovnik, koji je dužan položiti jamčevinu, prije ni zakleti, ni u službu primiti nemože, dok nije glede položenja jamčevine sve u redu.

Natjecatelji, koji već jesu u kakvoj javnoj službi, treba do molbenice putem predstavljenih si poglavarah amo pošalju, a ovi će jim podneske i priložene svjedočbe protresti i u propratnom pismu svoje mnjenje izjaviti, da li je molitelj sposoban za službu, koju traži.

Natjecatelji usuprot, koji neobnašaju nikakve javne službe, imaju svoje molbenice putem svoga političkoga poglavarstva ili oblasti (podžupanije) predavati. Molbenice, koje se neposredne, dakle izbjegavši ovo ovdje naznačeni put, c. kr. poreznomu ravnateljstvu podnesu, kojim dakle fali opis svojstvih i ponašanja od strane poglavarah, zatim molbenice, u kojih navedane svojstva nisu točno i vjerodostojno dokazana, neće, upravo ovog nedostatka radi, oželenog uspeha imati, već će se, da prositelj glede mogućeg posljedka svoga traženja dugo u neizvjesnosti neostane, svagda odmah, čim amo prispiju, rešiti.

Natjecaj za ova mesta razpisuje se ovim do konca meseca Studenoga 1851, godine; po izmaku tog roka popunit će se ova mesta odmah. U Zagrebu 26. listopada 1851.

Od načelnictva c. kr. zemaljskog poreznog ravnateljstva za Hrvatsku i Slavoniu.

v. Kappel.

Nr. 1769. **Razpis natjecaja.** (199) 3

Kod c. k. hrvatsko-slavonskog zemaljskog poreznog ravnateljstva ima se popuniti mesto jednog privremenog perovodje s godišnjom platiom od sedam sto forintih i 9 nadnevnim razredom.

Natjecatelji za ovo mesto treba da sledeće vlastitosti vjerodostojno izkažu:

- a. dobu života;
- b. svršene s dobrim uspehom nauke pravno i državno-slovne;
- c. dosadanje zanimanje (zabavljanje);
- d. temeljito znanje glede upravljanja poreznog, zatim glede propisah za c. k. sbirne blaganje i dotično novčano obračunavanje;
- e. bezprikornu čudorednost, i to treba da oni, koji sada kod nikoje c. k. oblasti ne-sluzbe, dovoljnimi i vjerodostojnimi svjedočbami okažu bezporečno svoje vladanje;
- f. stalnu platiu, koju su do sele iz državne blagajne ili koje druge javne zaklade dobivali, ili naznačenje, da takove uživali nisu;
- g. podpuno i savršeno znanje nemačkoga i hrvatskoga ili barem drugoga kojega ovomu vrlo srodnoga slavjanskoga jezika, s vjerodostojnim dokazom, da molitelj u oba ova jezika ne samo govoriti, nego i pisati umē.

Natjecatelji, koji već jesu u kakvoj c. k. javnoj službi, imaju molbenice putem svojih poglavarah podneti, a ovi će razvidivši i protresavši podneske i priložene svjedočbe u soproatnom pismu izjaviti svoje mnjenje o sposobnosti njihovoj za službu, koju traže.

Natjecatelji pako, koji neobnašaju nikakve c. k. javne službe, imaju molbenice putem svoje mestne političke ili kotarske (podžupanske) oblasti predati.

Molbenice, koje se c. k. zemaljskomu poreznom ravnateljstvu neposredno, dakla mimošavši ovo ovdje propisani put, izruče, ili u kojih se vjerodostojno nedokazu propisana svojstva, neće se ni upisati u preglednu tabellu natjecateljah, no će se odmah natrag odpraviti.

Natjecaj za tu službu razpisuje se time do 20. prosinca 1851 godine; po izmaku tog roka popunit će se ovo mesto bez odvlake.

U Zagrebu 18. listopada 1851.

Od načelnictva c. k. zemaljskog poreznog ravnateljstva za Hrvatsku i Slavoniu.

v. Kappel.

št. 8086. **Razpis konkurza.** (201.) c 2

Pri c. k. deželnoj kaznovavnici v Koprju je po visocem zjedinjenem c. k. dvornopisarničnim dekretu od 14. maja 1848 št. 14781 začasno dovoljena stopnja fabriknega mojstra spraznjena s plačilom 300 gold. na leto konvencijnega denarja in z dolžnostjo 400 gold. kavecije ali v gotovem denarju ali le v zastavi vložiti.

Kdor za to stopnju prosi, ima lastnoročno podpisano prošnju na podpisano c. k. oskerbništvo kaznovavnice na poti predstoječe gosposke do konca novembra t. l. vložiti in se o sledečem skazati:

- a) O rojstnem kraju, starosti, če je oženjen ali neoženjen, če ima otroke ali ne, potem, da je zdrav in terden.
- b) O dozdajnih državnih službah in o lepem zaderzanju dozday.
- c) Da zna dobro nemško in laško pisati in računati.
- d) Nepogojno potrebno je, da zna nemško, laško in slovensko.
- e) O vložitvi, predpisane kavecije, naj si bode v gotovini ali v zastavi.
- f) Ali je, in v kateri stopnji je znabiti z eno ali drugo osebo ali v zlahti po rodu ali ženitvi.
- g) O znanosti fabriknih del, ki se v kaznovavnicah opravljajo.

C. k. oskerbništvo kaznovavnice.
Koper 19. oktobra 1851.

št. 5504. **Razglas.** (204) 1

Andrej Žetko iz Laž je Antona Žetko-ta iz Laž in njegove neznane erbe ali pravne naslednike tožil, in v donašni tožbi pod št. 5504 prosil, da naj podpisana sodia razsodi, da je lastnik zemlje ki je v zemljiških (grunt-nih) bukvah bivše senožeške grajsine pod Urb. št. 293/2 zapisana, in ta tožba se bo 15. Jäner-ja 1852 ob devetih dopoldne pri te sodii obravnavala.

Za tožene je sodia in sicer za njih stroške kuratorja namreč gospoda Franca Bostjančič-a v Senožečah izvoljila, temu naj tedaj toženi svoje pravne pomočke izročijo, alj naj druga pooblastenca izvolijo in te sodii imenovajo, ali pa naj sami k obravnavi pridejo, če ne se bo ta pravda samo iz kuratorjem obravnala.

C. k. sodia v Senožečah
15. Oktobra 1851.

Jenko.

št. 11093. **Proglas.** (203) c 2

Podpisano cesarsko kraljevo okrajno sodništvo s tem naznani, da je visoko c. k. deželno sodništvo po ukazu od 28. oktobra t. l. št. 4240 Janeza Intiharja iz Dalne vasi za zapravljivca naznaniti za dobro spoznalo, in za oskerbnika mu je postavilo podpisani sodništvo gospoda Mihaela Lenčeta po domače Gosposca.

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice
Ljubljana 4. novembra 1851.

Heinricher s. r.

št. 3430. **Oznanilo dražbe.** (200.) c 3

V soboto 15. novembra 1851 dopoldne med deveto in dvanajsto uro bo v vradni pisarnici c. k. stavbine ekspositure na Savi v Litiji tretja javna dražba v najem ladjovlaka na Prusnikovem vodotoču na Savi s kmetijo vred, ki je vlastnina c. k. vodostavbenega zaklada.

K tej dražbi se vsak, ki meni to reč prevzeti, s pristavkom povabi, da bolj natanjke pogodbe zamore vsak tukaj med vradnimi urami pregledati, in da, ako bi bil ti ali uni zaderžan k dražbi osebno priti, ali ko bi ne hotel z besedo dražbo delati, mu je tudi prosto pred začetkom dražbe na 15. kraje. koliku po pogojih sestavljeno ponudbo vložiti, kateri ima pridjan biti 5% vadium postavljene ponudbine cene 130 tih goldinarjev.

Najem velja za eno leto, in sklep izida dražbe si na vsako vižo priderži

C. k. stavbina ekspositura na Savi.

Litija 3 novembra 1851.

št. 2786. **Oznanilo.** (195.) 3

Od 1. novembra t. l. se bodo sedaj med Kočevjem in Ljubljano obstoječe trikratne poštne potovske vožnje na teden na petkratne pomnožile, s kterimi se v zvezi med Kočevjim in Černomljem obstoječo postno vožnju, ki bo od tega časa dvakrat na teden obstala, na tako vižo vsakdanja doštna zveza vstani.

Po tem takem bodo od te dobe vožnje iz Kočevja v Ljubljano vsak pondelik, torek, četertek, petek in vsako soboto odrinule ob petih zjutraj, in vsaki drugi dan se ob enakej uri zjutraj spet vernule, tako, da dospē v Ljubljano kakor tudi v Kočevje naj pozneje ob štirih popoldne.

Potovska pošta med Kočevjem in Černomljem pa bo druga dva dni, t. j. vsako sredo, kakor dozday, in potem vsako nedeljo zjutraj ob šestih; iz Černomlja nazaj pa vsakbart drugi dan ob devetih zjutraj odrinula, tako, da bode v Černomelj naj pozneje ob treh popoldne, od tod v Kočevje pa ob petih zvečer dospela.

To se s pristavkam sploh naznani, da se imenovana potovska pošta z pisemskimi in vožnjopostnimi poslatvami peča.

C. k. poštno vodstvo.

Ljubljana 21. oktobra 1851.

Hoffmann s. r.

Ces. kralj. loterija.

Naslednje številke so vzdignjene bile:

V Gradcu 12. novembra

79. 22. 63. 10. 8.

Prihodno srečkanje bo v Gradcu 20. novembra in 6. decembra.

Dnarna cena 12. Novembra 1851.

V dnarju
Cesarskih cekinov agio (od 100 gold.) 33 1/2 gld.
Srebra > > > > 27 1/2 >